

Over het gebruik van het woord 'waterwild'

Jaap Taapken

Het woord 'waterwild' wordt veel gebruikt door rijksinstellingen en dat wordt door talloze auteurs en onderzoekers overgenomen. Ik geef als voorbeeld de gangbare uitdrukking 'waterwildtellingen'. Ook de omliggende landen gebruiken een dergelijk woord: 'waterfowl', 'Wasserwild' of 'giber d'eau'.

Het woord 'waterwild' wordt sinds lang gebruikt door het jagende (én ook door het stropende) deel van onze bevolking om de dieren aan te duiden waar men op jaagt of jagen kan, zoals men wil.

Dieren en dus óók vogels, waar niet op gejaagd mag worden, zijn voor bovengenoemd deel van onze bevolking grotendeels niet meer zo interessant (gezien de weinige aandacht die ze krijgen in jagerspublicaties) en vallen dan ook niet meer onder het 'waterwild', respectievelijk 'jachtwild'.

Bij ornithologische publicaties kan verwarring ontstaan door het gebruik van het woord 'waterwild' en daarom zou ik liever uitsluitend, als het om vogels gaat, alleen het woord 'watervogels' willen gebruiken. Zoals onze buurlanden ook de woorden 'waterbirds', 'Wasservogel' en 'oiseaux d'eau' veelvuldig gebruiken.

Hierdoor vermijdt men verwarring. Tot voor kort mochten de Kievit en het Waterhoen in België nog geschoten worden en vielen deze soorten, evenals in tal van andere Europese landen, dus onder het zogenaamde 'waterwild', terwijl deze soorten bij ons in zo'n geval eerder tot de 'watervogels' gerekend zouden worden omdat er bij ons al sinds jaar en dag niet meer op geschoten mag worden.

Ook in Denemarken en Ierland wordt onder 'waterwild' een groter aantal watervogels gerekend, die wij zeker niet onder de noemer 'waterwild' zouden rekenen. In Frankrijk en Italië, om maar twee landen te noemen, val-

len nog heel wat beschermde steltlopers onder 'waterwild'. Kortom het woord 'waterwild' wordt voornamelijk gebruikt als men er nog op schieten mag. Wettelijk heeft het woord 'waterwild' dan ook weinig waarde.

Eigenlijk gaat dit ook op bij de zoogdieren. Haas, Konijn, Ree en Edelhert schaarnt men onder 'wild', terwijl ik Egel, vleermuis, woelmuis en dolfin daar niet gauw onder zal willen rekenen.

Wanneer de vraag gesteld wordt 'hoe staat het met de wildstand?', dan wordt daarmee zeker niet bedoeld of de stand van Egel, vleermuis, Grutto, Groene Specht of Goudhaantje er wel goed bijstaat. Voor elke goede verstaander is dat wel duidelijk.

Daarom zou ik willen voorstellen het woord 'waterwild' niet meer te gebruiken wanneer er dieren mee bedoeld worden, die deels wel en deels niet geschoten of verstoord mogen worden. Betreft het vogels, dan zou ik consequent gebruik van het woord 'watervogels'

In sommige landen wordt het Waterhoen onder het 'waterwild' gerekend, in andere landen onder de 'watervogels'.

Foto: Henk Harmsen.

willen maken. In vele landen vallen de lijsterachtigen of de sterk in aantal afgenomen Tortelduiven ook onder 'wild'.

Mochten er ook zoogdieren onder het woord 'wild' vallen, dan zou ik daarvoor liever de wel wat langere, maar juistere, omschrijving 'in het wild levende dieren' willen gebruiken.

Misschien is het in dit stukje wel tevens de moeite waard er nog eens op te wijzen dat het de omschrijving 'schadelijk wild' sedert enkele jaren in de wet is veranderd in 'overig wild'. In de toekomst zou eigenlijk ook in de wet het woord 'wild' moeten verdwijnen. Aansluitend hierop zou ik er nog op willen wijzen dat er in Europees verband over het Franse woordje 'chasse' grote verwarring bestaat, waarvan de Franse jagers een listig gebruik maken. Onder 'chasse' verstaat men in Frankrijk (én de vele Afrikaanse landen waar het Frans nog voertaal is) niet alleen het jagen met geweer, zoals wij als overige Europeanen dat zouden denken, maar ook alle andere vormen van jacht zoals de vangst met slagnetten, lokvogels en dergelijke worden ook 'chasse' genoemd.

■ Jaap Taapken, Utrechtseweg 43, 1213 TL Hilversum.

Natuurtechnisch beheer van Amerikaanse Vogelkers

Op bladzijde 254 werd verzuimd mee te delen hoe deze nota verkrijgbaar is. Deze is te bestellen door storting van f 12,50 op giro 3 896 353 ten name van de Stichting Kritisch Bosbeheer, Boxel, onder vermelding 'Prunusnota'.

Die Seetaucher

De auteur van dit boekje is een uitstekende kenner van de vogels die in de antarctica van de Oude en Nieuwe Wereld leven. Hij onderzocht in het bijzonder de aanpassing aan de hoognoordelijke gebieden door de dieren en laat zien hoe de zeeduikers zich in de onherbergzame omgeving van hun broedgebied kunnen handhaven.

In Midden-Europa komen de zeeduikers alleen als wintergast aan de zee kust en gewoonlijk slechts zelden in het binnenland voor. Door hun winterkleed zijn de verschillende soorten dan vaak niet gemakkelijk van elkaar te onderscheiden. In het prachtkleed daarentegen is elke soort direct herkenbaar, zodat men hen al op het eerste gezicht kan herkennen. De kleden zijn in de broedtijd bijzonder indrukwekkend en bij de Parelduiker is deze zelfs van elegante schoonheid te noemen.

Zeeduikers broeden aan de oever of op eilandjes - naar gelang de soort - van kleine tot grote meren in het noorden van de gematigde zone en vrijwel in het gehele arctische gebied. Ze beschikken over zeer opvallende uitdrukkingvormen, die vroeger tot de balts gerekend werden. Intensieve waarnemingen hebben echter uitgewezen dat dit gaat om het verdediging van het territorium, terwijl de balts van zeeduikers zeer eenvoudig is.

E.O. Höhn: Die Seetaucher. 96 bladzijden, 51 afbeeldingen, 8 tabellen. Die Neue Brehm-Bücherei 546 (1982). Uitg. A. Ziemsen Verlag, Wittenberg Lutherstadt. Prijs DM 15,70.

Stootvogels en pesticiden

De referaten en bijdragen van het symposium aan de universiteit van Saarland te Saarbrücken, waar op 30 november en 1 december 1979 is getracht een balans op te maken voor Midden-Europa inzake stootvogels en pesticiden zijn nu als Sonderheft van het tijdschrift Ökologie der Vögel (Band 3, 1981) uitgegeven. De vierenveertig uitgewerkte voordrachten zijn onderverdeeld in negen hoofdonderwerpen, waaronder ook uilen en de bijzondere situatie van de Slechtvalken vallen.

Alle aangehaalde literatuur wordt aan het einde van dit 420 bladzijden tellende Sonderheft in haar totaal vermeld, hetgeen de duidelijkheid en het naslaan zeer ten goede komt. Dat stootvogels de bijzondere aandacht hebben is natuurlijk van uiterst groot belang en daarom is het voor velen prettig dat de voordrachten nu voor iedereen gemakkelijker bereikbaar zijn.

De Nederlandse bijdrage aan dit symposium bestaat uit 'Die Pestizid- und PCB- Belastung bei Greifvögeln und Eulen in den Niederlanden nach den gesetzlich verordneten Einschränkungen im Gebrauch der chlorierten Kohlenwasserstoffpestizide' door P. Fuchs en J.B.M. Thissen. Aandacht moet ook gevraagd worden voor 'Der Habicht - beinahe ein Opfer der Jagd geworden?' door Heribert Kalchreuter. Bovendien worden wij ingelicht over de situaties van talloze soorten zoals de Bruine Kiekendief in Sleswijk-Holstein, de Zeearend in Noord-Duitsland, de Steenarend in de Alpen en de achteruitgang van de Slechtvalk in het Middelgebirge. Het voor en tegen van herinvoering van gieren in de Alpen wordt bekeken en de hulp aan nestgelegenheid voor Steenuil, Kerkuil en Torenvalk. Kortom voor stootvogel-geïnteresseerden een werk dat ter raadpleging beschikbaar moet zijn.

Ökologie der Vögel, Band 3, Sonderheft 1981, 420 bladzijden, 132 afbeeldingen is te betrekken bij Dr. Jochen Hölzinger, Rotebühlstrasse 84/1, 7000 Stuttgart 1. Prijs DM 32.-.

Wanneer dieren sterven

In de serie 'Er gebeuren wonderlijke dingen' wordt ook aandacht aan leven en dood in de natuur besteed. Een fijn kijk- en leesboek voor vooral jong, maar ook voor oud. Het verhaal over de waardering voor alles dat leeft, maar ook over dode dieren en de opruimers ervan. De vliegen, de kevers, de mieren, de vissen en de vogels die allemaal hun steentje bijdragen om de overblijfselen van het dode dier in de circulatie van de voedselketen te houden. Een boekje vol wetenswaardigheden voor de jeugd, waar vele ouderen nog veel van op kunnen steken.

Gerth Hansen: Wanneer dieren sterven. 63 bladzijden, vele kleurenfoto's, Nederlandse tekst Kees Kervels (1982). Uitg. Natuurboekverl. Overveen, Prijs f 17,75.